

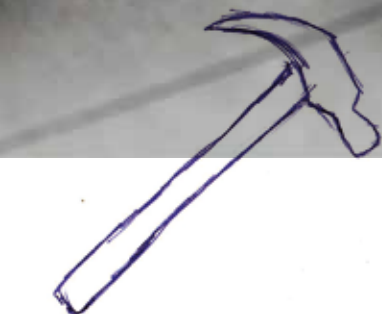
BNL-RAPPORT / NR.6 2012

FAGUTDANNING FOR FREMTIDEN

- for byggenæringen i Norge

juni

2012

01 Innledning

Gjennom Reform-94 ble fagutdanningen samlet i brede programmer. Dette ble videre utviklet gjennom Kunnskapsløftet, slik at bygg- og anleggsgagnene i dag omfatter 22 lærefag innenfor utdanningsprogrammet bygg- og anleggsteknikk. Byggenæringen har hele tiden vært kritiske til denne tilnærmingen til fagutdanningen, ikke minst etter at Kunnskapsløftet ble innført.

Vi er bl.a. kritiske til filosofien i Kunnskapsløftet om at det er stor likhet og overføringsverdi mellom fagene. Det er visse felleselementer som må ivaretas innen HMS og kommunikasjon, byggeplassen og prosjektet, logistikk og byggeprosess, i tillegg til å planlegge, gjennomføre og dokumentere eget arbeid m.m. BNL er av den oppfatning at fagutdanningen må ta utgangspunkt i det enkelte lærefag og arbeidslivets behov.

Mer opplæring i det enkelte lærefag står ikke i kontrast til en fortsatt vektlegging av mer generell kompetanse og dannelse for fremtidige fagutøvere. Opplæring i konkret fagutøvelse er en viktig dannelsesarena for norsk ungdom. De opplever kunnskapsbygging og mestring, samtidig som de bidrar til videreføring av kulturarv og byggeskikker. Dette igjen er med på å utvikle både den enkelte som samfunnsborger og samfunnet som helhet.

Det er viktig at fellesfagene norsk, matematikk og engelsk også videreutvikles, slik at de blir yrkesrettede og relevante for lærefagene og bygger opp under fagutøvelsen.

Vi ønsker å styrke karrieremuligheter for fagarbeidere gjennom å videreføre og forsterke ordningen med Y-vei til høyere utdanning. Kandidater med fag-/svennebrev må i tillegg bli generelt studieforberedt, slik Karlsen-utvalget foreslo, og slik også LO har foreslått. Flexibiliteten i utdanningssystemet bør ivaretas gjennom gjensidige sømløse overganger mellom studieforberedende og yrkesfaglige utdanningsprogrammer.

Fagutdanningens kvaliteter må synliggjøres bedre. I dag gir tre år med videregående opplæring i studieforberedende fag i all hovedsak grunnlag for videre studier. Fagutdanningen derimot, er en avsluttende yrkesutdanning, en fireårig profesjonsutdanning. Å tydeliggjøre yrkesfagernes innhold, kvalitet og karrieremuligheter vil være et viktig bidrag til å øke rekrutteringen til næringen og gjennomføringen av utdanningen. Slik vi ser det, er fagutdanningen en profesjonsutdanning på et mellomnivå, som hører hjemme på ett nivå høyere enn generell studiekompetanse i kvalifikasjonsrammeverket.

Kompetanse og rekrutteringsbehov i Byggenæringen

Byggenæringen (bygg og anlegg) er den desidert viktigste distriktsnæringen og nest største næring i Norge etter olje og gass. Næringen omsatte i 2011 for over 310 milliarder kroner og har omlag 200 000 ansatte fordelt på nær 45 000 foretak i utførende sektor, hvorav ca 4 200 er medlemsbedrifter i BNL med ca 70 000 ansatte tilknyttet Byggenæringens Landsforening gjennom 13 bransjeforeninger.

Byggenæringen er en svært mangfoldig næring som har i oppgave å bygge boliger og næringsbygg med skjerpede energikrav, vedlikeholde og energieffektivisere den eksisterende bygningsmassen, bidra til å ivareta bygningsarven ved istandsetting og restaurering av eldre og verneverdig bygningsmasse. Næringen skal også vedlikeholde og bygge ut infrastrukturen med blant annet jernbane og veier.

For å klare dette, kreves det kvalifisert arbeidskraft på alle områder i bedriftene. Antall søkere til Vg1 bygg- og anleggsteknikk går dessverre ned, og gjennomføringen er for dårlig. Kun om lag ¼ av arbeidskraftbehovet i næringen dekkes i dag gjennom yrkesfagutdanningen. Resten dekkes av voksenlærlinger, praksiskandidater og utenlandsk arbeidskraft. (Kilde: Fafo-rapport 2010:25 Arbeidstakere i byggenæringen, hvem er de, hvor kommer de fra og hvor går de? Finansierte av BNL og EBA). Ifølge Fafo vil næringen ha behov for ca 10 000 nye medarbeidere årlig frem til 2020. Dette viser også blant annet professor Torger Reve ved BI i rapport nr. 5 2007 «Hva skal vi leve av i fremtiden?». BNL anslår behovet til å fordele seg på omlag 8 500 fagarbeidere og håndverkere og 1 500 ingeniører, sivilingeniører og fagteknikere per år.

Det er helt avgjørende for byggenæringen å ha medarbeidere med de rette kvalifikasjoner og kompetanse (som innfrir kompetansekravene). Skal vi kunne levere etter samfunnets krav i fremtiden, må produktiviteten og kvaliteten forbedres. Det vil si å bygge smartere. Håndverker- og fagarbeiderens kompetanse i byggeprosessen er overordnet viktig for at næringen skal klare å levere etter bestilling.

Mer kunnskapsrike kunder og stadig utvikling av byggeteknikker, miljøkrav mv, bidrar til at kompetansekravene i lærefaget skjerpes. Konsekvensen av dette er at det må brukes mer tid i lærefaget. Elevene må derfor begynne i lærefaget på et langt tidligere tidspunkt enn de gjør i dag. Yrkesfagteorien (bransjelære) og fellesfagene må hele tiden sees i relasjon til det enkelte lærefag.

Videre må fagarbeidere samhandle med de andre profesjonene i byggeprosessene (andre håndverksfag, fagteknikere og ingeniører). Håndverkeren er oftest den som

møter kunden, særlig i privatmarkedet og må derfor kunne gi kvalifiserte og kunnskapsbaserte råd om komplekse løsninger. Dagens håndverker og fagarbeider må således kunne beherske mer «formelle» aspekter i sitt lærefag, i tillegg til de faglige kunnskapene.

I et samfunn med stadig strengere krav til kompetanse og et stort rekrutteringsbehov i våre og andre yrkesfag, er det mange som ser behovet for en endret fagutdanning. Kunnskapsminister Kristin Halvorsen har selv vært meget tydelig på at dagens fagutdanning må endres og har kommet med to viktige uttalelser; at likheten mellom utdanningsprogrammene har gått for langt, og at Kunnskapsløftet ikke har vært et løft for yrkesfagene (NHOs yrkesfagkonferanse torsdag 12. januar i år).

Det har vært en lang rekke innlegg i mediene om fagutdanningen og de mangler som denne utdanningen har, både fra fagfolk og fra politisk hold. Dette viser at det er et politisk ønske om å endre fagutdanningen, slik at arbeidslivets behov dekkes bedre, og ikke minst, at man aksepterer at de respektive utdanningsprogrammene har innbyrdes forskjeller. Vi oppfatter at det politiske miljø ønsker å få gode innspill og forslag til en fagutdanning som er bedre tilpasset arbeidslivets behov, og med bedre faglig innhold. Den oppfordringen, og utfordringen, svarer BNL på i denne rapporten.

Prosess Kunnskapsløftet og Prosjekt Ny fagutdanning

Både for å løse rekrutteringsutfordringene og få en utdanning mer i pakt med næringens behov, har BNL vært en pådriver i forhold til å fremme konkrete forslag til de politiske myndighetene, Utdanningsdirektoratet og Kunnskapsdepartementet.

Tidlig våren 2010 startet BNL-fellesskapet en prosess med å utforme de forslag til endringer vi ønsket i fagutdanning på det tidspunktet. Resultatet av prosessen ble brev til Utdanningsdirektoratet (Udir) 1. september 2010 hvor vi spilt inn en rekke endringsforslag.

De viktigste forslagene var: 1) mulighet til å arbeide i ett lærefag fra første dag, 2) at det opprettes nasjonale/regionale læringssentre for mindre lærefag og 3) at det åpnes for mulighet til fordypning i lærefaget i Vg3. I tillegg foreslo vi en samling av snekkerfaget, oppretting av nytt lærefag, byggmontasje og et par navneendringer på lærefag.

De tre viktigste forslagene:

- **Ett lærefag fra første dag**

Ett lærefag fra første dag innebærer at de elevene som har bestemt seg for fag skal kunne begynne i sitt lærefag fra «første» dag på skolen, og at fellesfagene og programfaget må sees i relasjon til dette lærefaget. Slik BNL ser det, er det fullt ut mulig å fylle kompetanse-målene i læreplanene gjennom å bruke ett lærefag som arena for opplæringen. Ved å bruke ett lærefag vil utdanningen bli mer praktisk, virkelighetsnær og mer relevant for elevene.

- **Nasjonale/regionale læringssentre for mindre lærefag**

De små og mellomstore lærefagene ble skadelidende etter innføringen av Kunnskapsløftet. De mindre fagene blir i praksis nesten borte, og de fleste skolene har ikke lærekrefter som dekker fagene. Det må etter BNLs oppfatning opprettes nasjonale og/eller regionale læresentre for disse fagene, slik at ressursene kan samles.

Det vil for noen små fag kun være aktuelt med ett senter for hele Norge, mens det for de mellomstore fagene vil kunne være nødvendig med ett senter per landsdel eller fylke. Her ønsker vi et samarbeid med Udir og fylkene for å finne frem til den mest hensiktsmessige organiseringen. Videre bør de faglige rådene være med og bestemme hvor slike sentre lokaliseres.

- **Mulighet for fordypning i lærefaget i Vg3**

Gjennom Kunnskapsløftet ble noen lærefag slått sammen med andre fag. De sammenslåtte fagene representerer større fagområder enn tidligere, slik at behovet for fordypning meldte seg. Dette vil i praksis si at man i læretiden skal kunne fordype seg i visse emner innfor lærefaget, mer enn andre emner. Samtidig som man skal kunne fordype seg, går man allikevel opp til en fag/svenneprøve i lærefaget. Ved å tillate fordypning, vil man kunne unngå å splitte opp lærefag unødige.

Udir satte ut utredningen om ett lærefag til et team av institutter med Fafo i spissen og har selv utredet(r) de to andre forslagene. I forbindelse med forslaget om fordypning i Vg3 har Udir vært i nær kontakt med de aktuelle bransjeforeningene i BNL-fellesskapet. BNL ser frem til sluttbehandlingen av disse tre forslagene.

BNL hadde i brevet av 1. september også en rekke andre forslag (som nevnt ovenfor), men vi ble sammen med Udir enige om å prioritere de tre viktigste forslagene. I neste omgang skal resten av forslagene behandles.

02 Fremtidens fagutdanning

Etter at brevet av 1. september ble sendt, har BNL- fellesskapet arbeidet videre med å forme våre forslag for fremtidens fagutdanning. Høsten 2011 organiserte vi arbeidet i et nytt prosjekt, Prosjekt Ny fagutdanning, med deltakelse fra alle bransjeforeningene i fellesskapet.

Arbeidet ble organisert med en arbeidsgruppe ledet av Frank Ivar Andersen, daglig leder i Byggmesterforbundet. Fellesskapet kom frem til følgende to hovedpunkter som er oversendt Kunnskapsdepartementet.

- a. *Det er avgjørende viktig at partene får styring med utdanningen gjennom det faglige rådet for bygg- og anleggsteknikk.*
- b. *Utdanningen må konsentrere seg om utdanning i lærefaget. Undervisningen skal foregå i en veksling mellom skole og bedrift.*

Partenes styring:

- a. *Det er avgjørende viktig at partene får styring med utdanningen gjennom det faglige rådet for bygg- og anleggsteknikk.*

BNL foreslår at partene gjennom de faglige rådene skal ha formelt mandat til å styre deler av fagutdanningen etter de rammer som fastsettes av Stortinget og departementet. De ni nasjonale faglige rådene vil i vårt forslag få en utvidet myndighet og kompetanse til å fatte vedtak på ulike områder. KD vil da, etter vedtak i rådene, ha som oppgave å kontrollere at de formelle prosedyrer er fulgt. Dette systemet tilsvarer det som mesterbrevnemnden har i dag, hvor nemnden vedtar læreplaner, gjennomføring av utdanningen og forskrifter etter lov om mesterbrev.

I den nye strukturen vil allikevel fagutdanning for byggenæringen fortsette som fag innenfor rammen av utdanningsprogrammet for bygg- og anleggsteknikk i den videregående skolen. Vi forutsetter også at ungdomsretten til videregående utdanning beholdes.

Fagutdanning skal etter forslaget foregå på to likeverdige læringsarenaer; skole og bedrift. Utdanning vil for de fleste lærefag foregå over omlag fire år, men tiden kan være noe forskjellig ut fra fagenes behov og lengden på grunnkurset. Utdanningsprogrammet bygg- og anleggsteknikk inneholder lærefag innenfor flere fagdisipliner som har felles inngang, og som munner ut i et antall lærefag som er definert av partene.

Faglig råd for bygg- og anleggsteknikk

Utdanningen skal styres av partene gjennom det nasjonale faglige rådet. Rådet skal settes sammen av partene (arbeidsgiver og arbeidstaker), pedagogisk personale og skoleeier. Partene skal til enhver tid ha flertall og alltid inneha leder- og nestledervervet. Udir er sekretariat for det faglige rådet og utnevner representantene til rådet etter forslag fra partene. Representantene skal alltid utnevnes blant partenes forslag dersom ikke andre meget tungtveiende grunner tilsier noe annet. Rådet oppnevnes for fire år og skal ha som formål og oppgaver:

Formål:

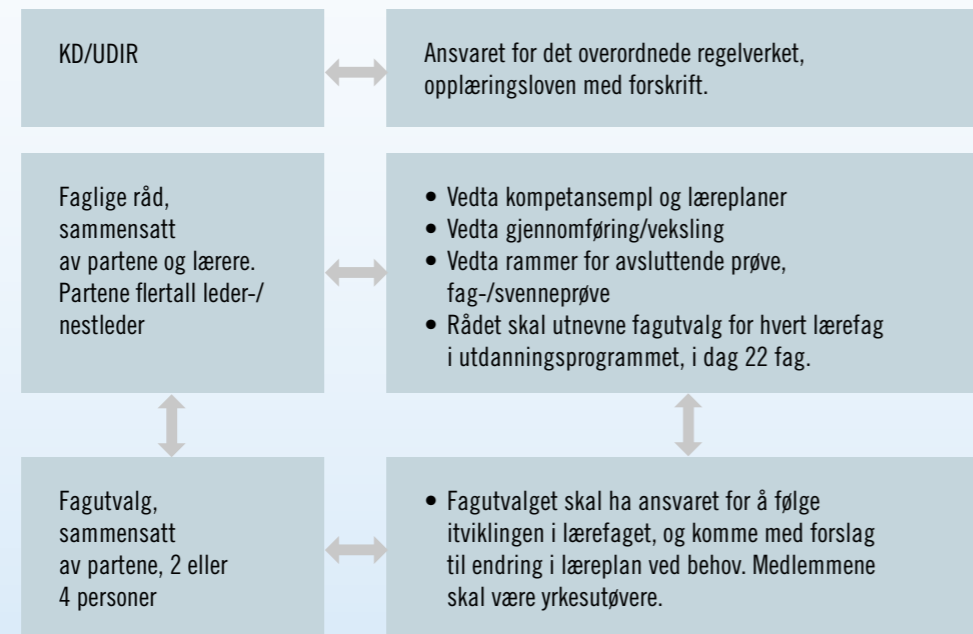
1. Det faglige rådet skal bestemme hvordan fagutdanning skal organiseres og gjennomføres.
2. Det faglige rådet skal for øvrig være rådgivende organ og skal representere ressurser innenfor sitt utdanningsprogram. Gjennom selvstendig initiativ og oppgaver i et nasjonalt og internasjonalt perspektiv, skal rådene arbeide for å

utvikle kvaliteten i fagene i forhold til den generelle samfunnsutviklingen, næringens og den enkeltes behov og samfunnets behov for kompetanse.

Oppgaver:

1. Rådet har ansvaret for å utforme og vedta kompetansemål og læreplaner i det enkelte lærefag.
2. Rådet har ansvar for å fastsette og vedta læretiden og vekslingen for det enkelte lærefag.
3. Rådet har ansvar for å fastsette og vedta rammene for avsluttende prøve i det enkelte lærefag, fag- eller svenneprøven, både når det gjelder den teoretiske og den praktiske delen av prøven.
4. Rådet har ansvar for at det opprettes et fagutvalg for hvert enkelt lærefag (per i dag 22 lærefag for bygg- og anleggsteknikk). Fagutvalgene skal settes sammen av partene ved arbeidsgiver og arbeidstaker og skal ha ansvaret for læreplanene i sitt lærefag. Fagutvalgene skal bestå av praktiske utøvere i hvert fag. Fagutvalgene skal ha minimum to og maksimalt fire medlemmer. Fagutvalgene møter i rådet når deres læreplan skal behandles.
5. Rådet skal på anmodning, eller på eget initiativ, gi råd i saker av prinsipiell og overordnet karakter knyttet til fagutdanning for eget utdanningsprogram og for øvrig alt hva som følger av formålet.

Faglig råd bygg- og anleggsteknikk, skjematisk

Regionale/lokale utvalg

Det opprettes regionale utvalg på fylkesnivå for hvert utdanningsprogram. Utvalgene settes sammen etter de samme regler som for de nasjonale rådene. Det vil si at arbeidsgiver og arbeidstaker har flertall. Fylkeskommunen er sekretariat for utvalget. Fylkeskommunen utnevner representantene til utvalgene etter forslag fra partene. Representantene skal alltid utnevnes blant partenes forslag dersom ikke andre meget tungtveiende grunner tilsier noe annet. Utvalgene oppnevnes for fire år og skal ha som formål og oppgaver:

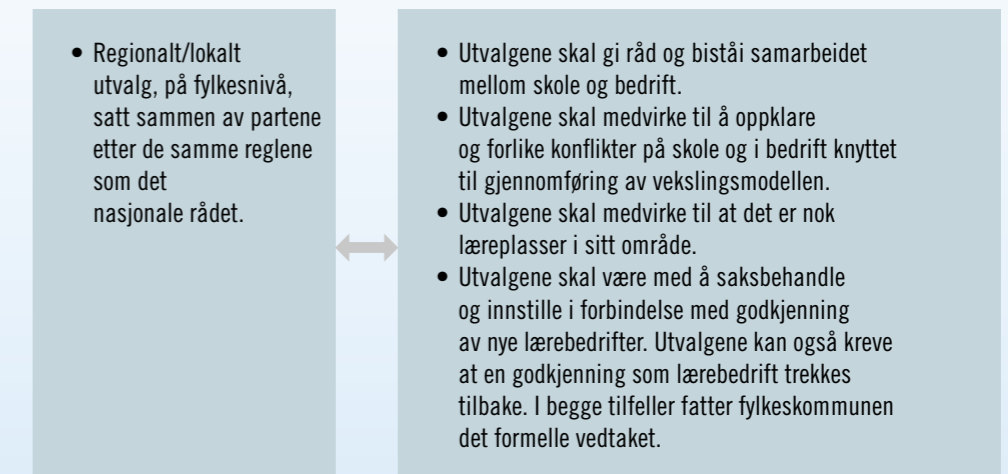
Formål:

1. Utvalgene har ansvar for gjennomføringen av utdanningen ut fra de nasjonale kompetansemålene, læreplaner og vekslingsstyper.

Oppgaver:

1. Utvalgene skal gi råd og bistå i samarbeidet mellom skole og bedrift.
2. Utvalgene skal medvirke til å oppklare og forlike konflikter på skole og i bedrift knyttet til gjennomføring av vekslingsmodellen.
3. Utvalgene skal medvirke til at det er nok læreplasser i sine områder.
4. Utvalgene skal være med å saksbehandle og innstille i forbindelse med godkjenning av nye lærebedrifter. Utvalgene kan også kreve at en godkjenning som lærebedrift trekkes tilbake. I begge tilfeller fatter fylkeskommunen det formelle vedtaket.

Regionale/lokale utvalg, skjematisk

Vekslingsmodell med grunnkurs og veksling skole og bedrift

b. Utdanningen må konsentrere seg om utdanning i lærefaget. Undervisningen skal foregå i en veksling mellom skole og bedrift.

Utdanningen skal foregå på to likeverdige læringsarenaer, skole og bedrift under hele utdanningsløpet. Utdanningen starter normalt med grunnkurset innenfor utdanningsprogrammet. Grunnkurset varierer fra minimum 10 uker til maksimum 38 uker. Deretter tegnes det lærekontrakt, og man følger en vekslingsmodell for lærefaget i resten av utdanningen. Rammene for fordelingen mellom skole og bedrift bestemmes av det nasjonale faglige rådet. Det veksles mellom skole og bedrift under hele læretiden med unntak av siste halvår før avsluttende prøve, der eleven kun er i bedrift.

Fagene i byggenæringen har ulike behov, noe som betyr at vekslingen må kunne organiseres ulikt fra fag til fag. Det er viktig at systemet har den nødvendige fleksibiliteten for å møte disse forskjellige behovene. For noen av fagene vil det være hensiktsmessig med relativt kort tid på grunnkurset og deretter læretid med veksling. For andre fag er det naturlig med opp imot ett år (38 uker) på grunnkurset og deretter veksling.

Utdanningen skal være en kombinasjon av fellesfagteori, yrkesfagteori og praksis gjennom hele læreløpet. Fellesfagteorien skal være yrkesrelevant og støtte opp under det enkelte lærefag, men med visse felleselementer for alle fagene i utdanningsprogrammet. På den måten vil den som har bestått avsluttende prøve per definisjon være generelt studieforberedt og vil kunne komme inn på relevante videre studier.

For å kunne begynne i lære i bedrift, må eleven ha bestått de prøvene som følger av grunnkurset. Eleven kan begynne i lære i bedrift med ikke bestått i enkelte fag dersom bedriften aksepterer dette, men må da fremstille seg til ny prøve innen visse frister.

BNL ønsker videre å revidere læreplanene i fagene. Læreplanene må beskrive læringsutbytte i det enkelte lærefag, lærefagets kjernekompetanse og tydelige kompetansemål i fellesfagene. Lærefagets kjernekompetanse, sammen med fellesfagkompetanse og sosial kompetanse, vil gjøre den enkelte kandidat forberedt til å utføre sitt yrke i samhandling med andre profesjoner. Læreplanene bør i tillegg utformes slik at elevene kan tilegne seg kompetanse på høyere nivå i lærefaget (utover fastsatt læretid), eventuelt ta moduler fra fagskolen. Dette er særlig viktig for å kunne

gi de dyktigste elevene og lærlingene mer å strekke seg etter. I dag mister næringen ofte de dyktigste over til studieforberedende i Vg3.

Det er også en forutsetning at utdanningen dokumenteres i et gjennomgående dokumentasjonssystem. BNL viser her til det nasjonale forsøket med gjennomgående dokumentasjon, og vi forutsetter at det blir etablert et nasjonalt system. BNL vil også være villig til å diskutere muligheten til å få evaluering inn som element i et gjennomgående dokumentasjonssystem. Dette vil kunne være meget nyttig i forhold til undervisvurdering og undervisprøver i en vekslingsmodell.

Ved avsluttet læretid skal lærlingene opp til avsluttende fag- eller svenneprøve. Den avsluttende prøven skal omfatte en yrkesteorisk del og en praktisk del som tilsammen skal utgjøre en helhetlig prøve. Begge delene må være bestått for å bestå den avsluttende prøven. Det nasjonale rådet fastsetter rammene for avsluttende prøve for hvert enkelt lærefag, og fagets prøvenemnd gjennomfører prøven i praksis. Etter bestått avsluttende prøve får lærlingen fag- eller svennebrev i sitt lærefag og vitnemål.

Ettersom fagutdannede også er generelt studieforberedt, må det etableres gode muligheter til å ta de fagmoduler man eventuelt mangler for videre utdanning på høyskoler og universitet. For videre utdanning innenfor egen fagretning, for eksempel ingeniør, skal bestått fag- eller svennebrev dekke opptakskriteriene til Y-vei.

Det vil hovedsakelig være tre veier til fag- eller svennebrev:

- **Ungdom med rett til videregående opplæring**
  - » Elever som har valgt lærefag ved oppstart, skal ha rett til utdanning i valgt lærefag fra «første dag» på skolen. Lærefaget vil da være utgangspunkt også for de fellesfaglige læreplanmålene. De gjennomfører grunnkurs på inntil ett skoleår. Elever som ikke har valgt lærefag ved skolestart, arbeider bredere den første tiden, men innenfor et visst fagområde. De må uansett velge lærefag senest 1. mars i første skoleår. Etter fullført grunnkurs veksler utdanningen mellom skole og bedrift for resten av utdanningen.
  - » Det må også være mulig å fullføre fagutdanningen i skole (fire år) for elever som av forskjellige årsaker ikke får læreplass. Skoleundervisningen må da ligge så tett opp til arbeidslivet som mulig, og ved bruk av skolens verksteder og det lokale arbeidsliv som læringsarenaer. Disse elevene kan på hvilket som helst tidspunkt gå ut i lære og gjennomføre resten av læretiden i en vekslingsmodell.

» TAF (teknisk-allmennfaglig) utdanning vil fortsette som før i en vekslingsmodell.

- **Voksenlæringer**

» Voksne med lærekontrakt skal følge den samme vekslingsmodellen som rettingselevne. Dette vil styrke skolens undervisning gjennom en mer mangfoldig elevsammensetning. Voksne som kan dokumentere tilsvarende skoleutdanning eller realkompetanse, skal få innvilget fritak for skolemoduler og/eller læretid.

- **Praksiskandidatordningen**

» Denne dokumentasjonsordningen gjennomføres med 25 % lengre praksistid enn læretiden i det aktuelle faget. Praksiskandidaten skal ha den samme teorikunnskapen som lærlinger.

Alle tre grupper skal ha samme avsluttende fag- eller svenneprøve.

Målet med all yrkesutdanning er at den enkelte elev og lærling både skal kunne utøve og utvikle seg i sitt lærefag. Den store utfordringen i yrkesutdanning er derfor å finne fram til modeller som på en optimal måte forener praktisk kunnskap og ferdigheter med ulike former for teoretisk kunnskap.

I dagens fag- og yrkesopplæringen blir det hovedsakelig undervist i bransjelære og fellesfag i forkant av læretiden. Dette medfører at læringsutbyttet av yrkesfag- og fellesfagteorien blir betraktelig redusert fordi den ikke kontinuerlig veksles med praksis. BNL ønsker et system med innføring i yrkest teori og fellesfagteori i grunnkurset. Hoveddelen av undervisningen i de samme fagene skal imidlertid foregå i læretiden i vekslingsmodellen. BNL ønsker altså ikke mindre teori, men riktig teori, på riktig tidspunkt og i riktig mengde.

For elevenes/lærlingenes læringsutbytte er det helt avgjørende med tettere og mer forpliktende samarbeid mellom skole og bedrift. Ikke minst blir det viktig å finne frem til en fornuftig arbeidsdeling slik at elevene opplever forutsigbarhet, helhet og sammenheng.

I BNL-fellesskapet er vi fullt ut klar over at vekslingsmodellen medfører større ansvar og økte krav til bedriftene. Næringen er rede til å ta dette ansvaret, sammen med den økte styringen over fagutdanningen. Da tar man også ILO-konvensjon 142 av 23.6.1975 om

partenes ansvar og medinnflytelse i fag- og yrkesopplæringen alvorlig.

BNLs forslag til endringer i struktur, styring og gjennomføring av fagutdanningen for byggenæringen innebærer en omlegging av dagens utdanning. Det er allerede i gang, eller på trappene, forsøk som vil gi relevante erfaringer i denne sammenheng:

1. BNL har inngått en rammeavtale med Utdanningsetaten i Oslo kommune. Innenfor denne avtalen skal det gjennomføres flere prosjekter. Et av prosjektene er å prøve ut vekslingsmodellen. Prosjektet starter opp i januar 2013. Videre arbeides det blant annet med et prosjekt der elver/lærlinger skal kunne ta fag på høyere nivå. Rammeavtalen løper i første omgang ut 2015.
2. Oppland fylkeskommune har søkt KD om midler til å gjennomføre et vekslingsforsøk for TIP og BA-fagene i samarbeid med Norsk Industri og BNL.
3. Norsk Industri har i tillegg et prosjekt i Oppland for å se på alternative opplæringsmetoder for TIP.

I vår modell må elevene velge lærefag tidligere enn i dag. Det er derfor avgjørende at alle elevene får tilgang til god rådgivning slik at valgene blir så kvalifisert som mulig. Dette igjen stiller krav til at rådgiverne har god kunnskap om samtlige lærefag. Det vil alltid være noen som av forskjellige grunner ombestemmer seg, enten i løpet av grunnkurset eller læretiden. Det må derfor etableres gode rutiner for omvalg. De elever som av ulike årsaker bruker lengre tid en stipulert før de kan gå ut i bedrift, eller ikke kommer ut i bedrift i det hele tatt, skal ha et kvalifisert tilbud i skolen som beskrevet ovenfor.

03 Oppsummering

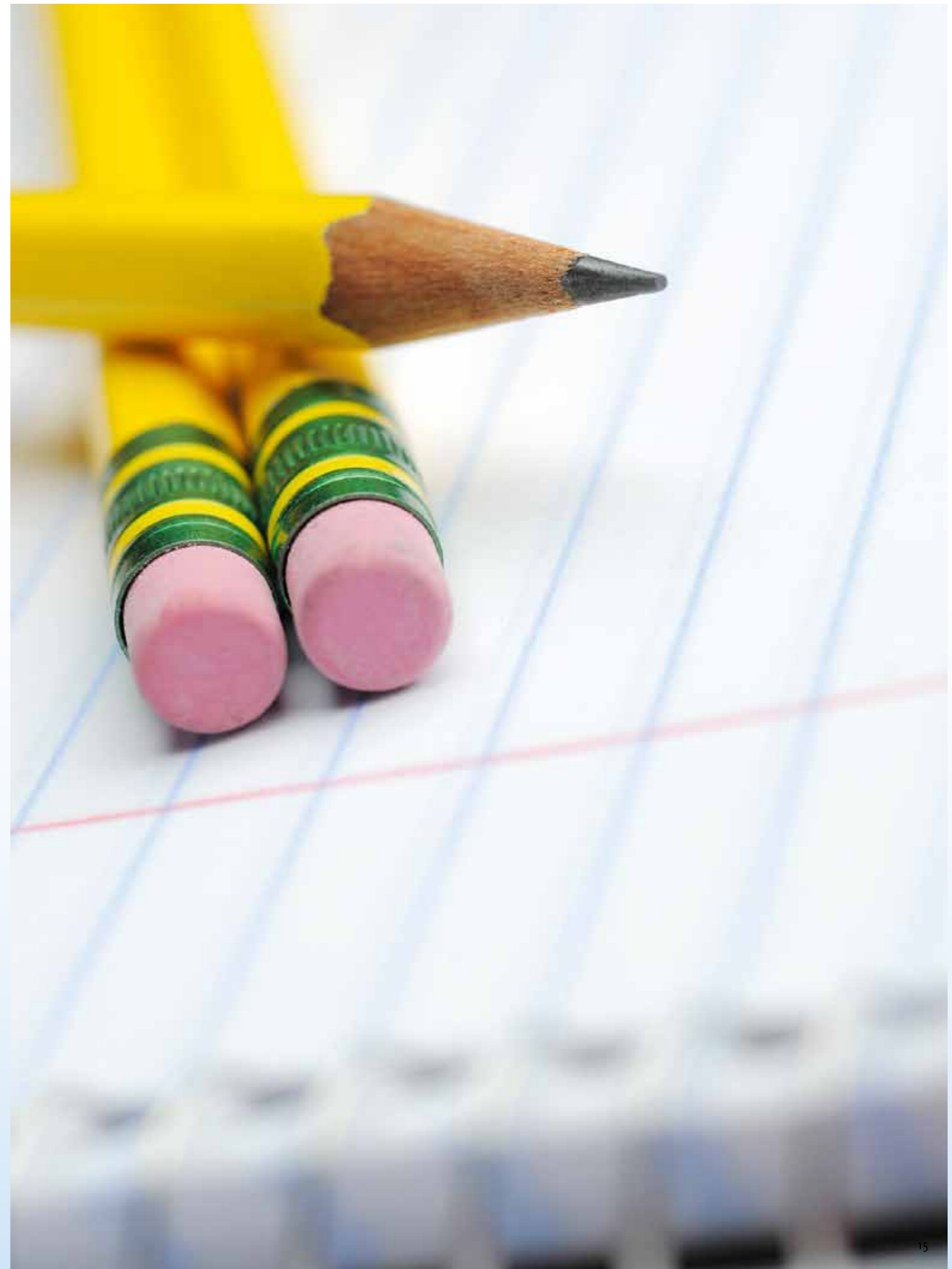
Det er avgjørende viktig at det gjennomføres nødvendige endringer innen kort tid, slik at byggenæringen kan møte samfunnets behov med kompetente medarbeidere. BNL mener at forslagene som fremmes i denne rapporten, vil føre til bedre gjennomføring, flere læreplasser og økt rekruttering.

BNLs bedrifter tar allerede i dag et stort ansvar for utdanningen av nye fagarbeidere. Våre medlemsbedrifter har over 60 % av alle lærlinger innenfor næringen, men vi har potensiale til å ha både flere lærebedrifter og lærlinger.

BNL mener det vil styrke fagutdanningen med et nærmere samarbeid mellom skole og bedrift. Når partene får et større ansvar for god gjennomføring av utdanningen, vil det sikre kvalitet og læringsutbyttet. Et samlet NHO står bak BNLs forslag.

Det står nå bare på Regjeringen. Den må ha mot til å fatte de riktige avgjørelsene for en bedre fagutdanning. Byggenæringen er klar.

Rapporten er utarbeidet av BNLs kompetanseavdeling
Jørgen Leegaard, e-post: jorgen.leegaard@bnl.no
Einar Hanisch, e-post: einar.hanisch@bnl.no

BYGGENÆRINGENS
LANDSFORENING

2012

Byggenæringens Landsforening (BNL)

Telefon 23 08 75 00

Telefaks 23 08 75 01

firmapost@bnl.no - www.bnl.no

Middelthuns gate 27

Postboks 7187 Majorstuen

0307 Oslo

Design: Rim design Forsidebilde: iStockphoto.